

KANS OF BEDREIGING VOOR DE BIOLOGISCHE SECTOR?

STREEK-PRODUCTEN

De belangstelling voor in de regio geproduceerd voedsel neemt toe. In Engeland heeft dit geleid tot een daling van het aandeel biologische producten, die overigens vaak uit het buitenland afkomstig zijn. Hoe zit dat in Nederland?

TEKST MARCEL VIJN | FOTO EKOLAND

Naast bedreigingen zijn er ook kansen. De combinatie biologisch én streek/regio lijkt een logische. Maar is die wel zo logisch? En aan welke voorwaarden moet zo'n combinatie voldoen? Zijn er daarbij verschillen aan te wijzen bij de diverse groepen consumenten? Om antwoord te vinden op deze vragen heeft PPO Wageningen UR onderzoek gedaan in zowel de biologische- als streekproductensector.

Wat is streek? Opvallend is dat de begrippen regio en streek door elkaar gebruikt worden en door iedereen weer op een andere wijze worden ingevuld. Regio en streek zijn niet eenduidig, niet bij de keten en andere direct betrokkenen en niet bij de consument. Enkele vertegenwoordigers vanuit de streekproductensector zouden dan ook voor regionale en streekproducten een stevige certificering wensen (net als bij biologisch), maar geven aan dat dit helaas voor deze sector niet meer is te organiseren. Daarvoor is naar de mening van deze personen het begrip al te divers ingevuld. Initiatieven met de meeste marktmacht hebben weinig te winnen bij certificering en zullen dus niet mee willen doen. Daarnaast is de overheid eerder geneigd om het aantal regels en voorschriften te verminderen, dan nieuwe op te stellen.

'Producenten van streekproducten hebben pakweg dertig jaar later dan de biologische sector eigen korte ketens ontwikkeld.'

Biologisch én regio/streek lijkt een logische combinatie. Daarbij is het opvallend om te constateren dat in de praktijk de combinatie nog niet zoveel voorkomt. Blijkbaar is het daadwerkelijk realiseren van de combinatie nog niet zo logisch. Sterker, de combinatie lijkt steeds minder logisch. Biologische producten lijken steeds vaker van ver te komen en producenten van streekproducten lijken steeds minder biologisch als standaard te hanteren om duurzaam te produceren,

maar andere keurmerken op het gebied van duurzame voeding zoals Milieukeur. Door deze tendens lijkt de combinatie biologisch én streek/regio steeds verder weg. Dat de combinatie van biologisch met regio/streek nog niet zo sterk is, komt vermoedelijk door het feit dat de biologische sector en de afzet van regionale en streekproducten zich langs andere ketens en afzetkanalen hebben ont-

wikkeld. Met name de biologische sector heeft zich ontwikkeld vanuit een 'eigen' keten met specifieke handelshuizen en afzetkanalen. Een keten die vooral door de aanvankelijk geringe omvang steeds veel breder heeft gekeken naar de aanvoer van biologische producten dan alleen naar de directe omgeving. Voor deze ketens en voor de biologische consument is het 'biologisch' zijn van producten vaak het allerbelangrijkste, nog los van de herkomst van het product.

6 Voor de Randstedelijke markt lijkt de term streekproduct niet echt een goede naam.

Daarnaast is export heel belangrijk voor de Nederlandse biologische sector.

Producenten van streekproducten hebben pakweg dertig jaar later dan de biologische sector eigen korte ketens ontwikkeld. Ze kunnen daarbij gebruik maken van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van internet.

Duurzaam? Veel bestaande regionale en streekproducten besteden wel aandacht aan de milieu-component van duurzaamheid, maar doen dit niet middels biologisch. Voor een deel van de ketens en consumenten zal biologisch te vergaand zijn, met een te ingewikkelde boodschap en een te hoge prijs (of prijsperceptie). Daarnaast heeft in korte en transparante ketens de borging via een keurmerk een beperktere toegevoegde waarde. Om duurzaamheid toch transparant in te kunnen vullen, zoeken producenten en ketens naar andere manieren om dit te borgen, zoals via Milieukeur en via eigen ketensystemen. Voor Milieukeur lijken regionale en streekproducten een interessante groeimarkt, die via reguliere producten tot nu toe slechts in zeer beperkte mate door hen kon worden bereikt.

Biologisch én streek? Er lijken regionale en sociaal-economische verschillen te bestaan. De in het onderzoek betrokken stakeholders geven aan dat goed opgeleide consumenten in de Randstad vooral belang hechten aan transparantie en herkenbare producten die ook uit een hele andere streek kunnen komen (men heeft een beperkte binding met de eigen streek), terwijl men van mening is dat lager opgeleide consumenten buiten de Randstad meer belang hechten aan traditionele producten uit de eigen streek, waarmee men zich sterk verbonden voelt. Voor de Randstedelijke markt lijkt de term streekproduct dan ook niet echt een goede naam. Niet zo zeer de streek, maar de herkenbare en traceerbare producent is van belang. Dit blijkt bijvoorbeeld ook op goed lopende biologische boerenmarkten, zoals in Amsterdam (Noordermarkt) en Utrecht (Vredenburg) waar vooral herkenbare producten worden verkocht uit andere regio's. Het zou de moeite waard zijn om een benaming te vinden

Foto Sacha Schalkwijk

die hier meer recht aan doet. Dezelfde goed opgeleide consumenten in de Randstad hechten ook belang aan biologisch terwijl consumenten buiten de Randstad daar minder waarde aan lijken te hechten.

Kans of bedreiging? Streekproducten zijn geen bedreiging voor de biologische sector: beide markten groeien. Van verdringing van biologische producten door streekproducten lijkt geen sprake. De grootste kansen voor biologisch én streek/regio lijken te liggen bij biologische producten van een herkenbare producent, zonder dat die producent uit de eigen regio hoeft te komen. De producent moet liefst wel in Nederland gevestigd zijn om discussies over foodmiles te voorkomen. ■

Marcel Vijn werkt bij PPO Wageningen UR

Meer informatie is te vinden in het rapport 'Zijn streekproducten een kans of bedreiging voor de biologische sector?', <http://edepot.wur.nl/265284>.